

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Рег. № 01-00-73.....¹²⁰ ²¹ 15 -12- 2020

На Ваш рег. № КП -053-03-106/ 11. 12. 2020 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КП-053-03-106
гана 16.12.2020 г.

ДО
Г- ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ПРАВНИ ВЪПРОСИ
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Законопроект за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, № 054-01-110, внесен от Красимир Георгиев Ципов и група народни представители на 03.12.2020 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АЛЕКСАНДРОВА,

Във връзка с Вашето писмо относно представяне на становище на Министерството на правосъдието по Законопроект за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), № 054-01-110, внесен от Красимир Георгиев Ципов и група народни представители на 03.12.2020 г., предоставяме на Вашето внимание следното становище:

Министерството на правосъдието подкрепя законопроекта и изразява положително становище по направените предложения за законови промени, свързани с осигуряване на независимо разследване срещу главния прокурор, което е в изпълнение на препоръка на Службата за подкрепа на структурните реформи към Европейската комисия във връзка с реформата на прокуратурата и взаимодействието ѝ с другите институции.

В мотивите към проекта на Закона за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (ЗИД на НПК), се посочва, че в гарантирането на независимостта на разследване срещу главния прокурор, включително независимостта на органите, които отговарят за различните етапи на разследването, може да се осъществи само чрез въвеждането на нова фигура сред магистратите - прокурор по разследването срещу главния прокурор. Този прокурор следва да е със статут на действащ прокурор с пълния обем на правомощия по българското законодателство, по подобие на европейските делегирани прокурори по Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 година за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура.

Посочва се и становището на Венецианската комисия с № 968/09.12.2019 г., съдържащо становище по Законопроекта за изменение и допълнение на Наказателно - процесуалния кодекс и Закона за съдебната власт относно наказателно разследване срещу висши магистрати. Според него „на първо място, НПК предвижда съдебен контрол за законосъобразност на някои действия на прокуратурата, което на пръв поглед не нарушава „монопола“ и не повдига никакъв конституционен въпрос. Второ и по - важното е, че Конституцията трябва да се тълкува в светлината на общоприети принципи, един от тях е *nemo iudex in causa sua*, „никой не може да бъде съдия по неговия собствен случай“.

Извеждането на делата срещу главния прокурор от неговата юрисдикция не нарушава същността на неговия конституционен мандат. Венецианската комисия е заключила, че идеята за независим прокурор може да бъде приложена на практика, само ако Конституционният съд на България приеме, че монополът на прокуратурата, ръководена от главния прокурор, върху публичните обвинения не е абсолютен и могат да се направят някои изключения от това общо правило за предотвратяване на конфликт на интереси, без да се налагат изменения в Конституцията. В този случай независимият прокурор може да бъде избран чрез съществуващите структури и процедури.

Предвид това становище на Венецианската комисия за демокрация чрез право Министерският съвет изиска от Конституционния съд задължително тълкуване на чл. 126, ал. 2 от Конституцията, който с Решение № 11 от 23 юли 2020 г. по конституционно дело № 15 от 2020 г. прие, че надзорът за законност и методическото ръководство върху дейността на всички прокурори, осъществявани от главния прокурор по смисъла на чл. 126, ал. 2 от Конституцията, не включват случаите, когато прокурор извършва проверки, разследвания и други процесуални действия по сигнали срещу главния прокурор.

От изложеното следва, че „монополът“ на главния прокурор не е абсолютен и от контрола му са изключени всички преписки и разследвания срещу него, а съществуващият конституционен ред позволява създаването на фигурата на „независим“ прокурор. За да се гарантира в пълна степен независимостта му, същият следва да е извън системата на прокуратурата и различните видове разследващи органи, но задължително да притежава статута на прокурор.

Министерството на правосъдието смята, че с приемането на предложението законопроект ще се отговори на обществените очаквания за гарантиране на ефективното и безпристрастно провеждане на разследванията срещу главния прокурор, съобразен с действаща конституционна уредба.

За да се преодолее възможното влияние върху членовете на прокурорската колегия при избора на прокурора по разследването срещу главния прокурор, законопроектът предвижда същият да се избира от пленума на ВСС с мнозинство повече от половината от членовете му, като по този начин се гарантира участието в избора на този прокурор от страна на членовете и на съдийската колегия на ВСС.

Чрез създаването на фигурата на прокурор, компетентен по преписки и наказателни производства срещу главния прокурор, се предвиждат гаранции за независимостта в работата на този прокурор, чиито актове няма да подлежат на контрол в системата на прокуратурата. Изключва се и всякакъв друг контрол или надзор чрез неприлагането на разпоредбите на ЗСВ, относими към правомощията на главния прокурор, в това число и възможностите за методически указания по чл. 126, ал. 2 от Конституцията.

Следва да се посочи, че законопроектът урежда също така прокурорът по разследването срещу главния прокурор да се освобождава дисциплинарно само по реда и условията за членовете на ВСС, към които спадат главният прокурор, председателят на ВКС и председателят на ВАС, а именно по предложение от петима от членовете на пленума на Висшия съдебен съвет или от трима от членовете на съответната колегия на ВСС. Това ще му гарантира равен статут с тримата най - висши представители на магистратите и ще го направи независим от ръководените от тях структури.

Основанията за предсрочно освобождаване от длъжност на прокурора по разследването срещу главния прокурор или него заместник са същите като за главния

прокурор, председателя на ВКС и председателя на ВАС, както и процедурата за установяването им.

С цел удовлетворяване на изискването за липса на каквато и да било възможност за кариерно влияние от страна на главния прокурор, независимо от конкретната личност, и от прокурорската колегия, се предлага кандидатът да е действащ прокурор, завръщаш се след мандата на заеманата от него длъжност или на длъжност с една степен по - висока от заеманата преди избора.

Предлага се мандатът на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник да е 7 години, като по този начин ще се гарантира работата му в мандатите на различни главни прокурори, водеща до невъзможност за потенциално влияние с оглед бъдещото му положение в системата на прокуратурата. Мандат от 7 години би бил равен на мандата на тримата големи в съдебната власт и би спомогнал за утвърждаването му като висш магистрат.

За да се гарантира, че разследването ще бъде провеждано от прокурор със значителен опит, чиято длъжност съответства на обществената значимост на производството, той следва да отговаря на изискванията за заемане на длъжността прокурор във ВКП или ВАП, не по - малко от 12 години юридически стаж с оглед професионален опит и предвиденото явяване пред всички съдебни инстанции по делата от компетентността му. Предвидено е останалите критерии за избор също да са завишени - високи професионални и нравствени качества, положителна комплексна оценка „много добра“ от последното атестиране; липса на наложени дисциплинарни наказания по чл. 308, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 ЗСВ с влязло в сила решение през последните пет години.

Уредена е изчерпателно и процедурата по избор на кандидат за прокурор по разследването срещу главния прокурор, която ще се открива от пленума на Висшия съдебен съвет не по - рано от три месеца и не по - късно от един месец преди изтичането на мандата на предходния „независим“ прокурор или в 7-дневен срок от настъпване на обстоятелствата по чл. 175 от ЗСВ. Предложенията за кандидатури за прокурор по разследването срещу главния прокурор ще могат да правят не по - малко от шестима от членовете на прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет в 7-дневен срок от приемане на решението за откриване на процедурата за избор на кандидат за прокурор по разследването срещу главния прокурор.

Наличието на прокурор, ангажиран само с проверки и разследвания срещу главния прокурор, ще гарантира директния достъп до него, т.е. прякото му сезиране от компетентни органи или граждани, без същият да е зависим от получаването на информация от действащите прокурори или разследващи органи. При вземането на решения той също ще е напълно свободен, извън принципа на вътрешното убеждения, основаващо се на закона и фактите. Единственото подчинение, което ще дължи, е подчинението на закона.

Законопроектът отчита конституционните правомощия на прокурора, очертани с императивни разпоредби в чл. 127, т. 2 и 3 от Конституцията на Република България, като по този начин се запазва основната идея на Конституцията за работата на прокурорските органи във връзка с разследването на престъпления, а именно да ръководи разследването и упражнява надзор за законност за законосъобразното му провеждане, да привлича към отговорност лица, които са извършили престъпления и да поддържа обвинението пред съда по наказателни дела от общ характер.

В случаи на внасяне на делото в съда компетентен ще е Специализираният наказателен съд, който ще разглежда делата за всички видове престъпления, извършени от главния прокурор. Това представлява засилена гаранция в сравнение с общия случай на извършил престъпление магистрат, когато Специализираният наказателен съд ще е компетентен само в случаите по чл. 411 в от НПК. Същата обаче е необходима, за да има предвидимост и единност на компетентността на съда, а и по-високата степен на специализация гарантира по - професионален подход.

Предвид изложеното, Министерството на правосъдието смята, че с предложението законопроект ще се допринесе за въвеждането на ефективен и съобразен с действаща конституционна уредба модел, гарантиращ разследванията срещу главния прокурор, при спазване на препоръките на Европейския съд по правата на човека по делото „Колеви срещу България“, на Венецианската комисия и на независимия анализ на структурния и функционален модел на Прокуратурата на Република България, изготвен от Службата за подкрепа на структурните реформи.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО:
ДЕСИСЛАВА АХЛАДОВА

